

Denna artikel har publicerats i Församlingslyktan/ Houtskärs kapellförsamlings tidning 3/2016

PRÄSTGÅRDARNA I BORGÅ STIFT, del 3

I föregående artikel (del 2) i denna serie ingick en beskrivning över prästgårdssituationen i Pedersöre prosteri. Vi förflyttar oss i denna artikel lite längre söderut i Borgå stift, till Korsholms prosteri. Jag beskriver utgångsläget så som det var 1970 och de förändringar som har skett fram till utgången av 2012 samt på vilket sätt prästgårdarna användes vid den tidpunkten. När det gäller nuvarande situation i fråga om totala antalet prästgårdar i Korsholms prosteri beskriver jag den situation som gällde vid utgången av 2015.¹ När jag anger ett årtal inom parentes invid namnet på en specifik prästgård anger det prästgårdens ursprungliga byggnadsår.

År 1970 fanns det 15 prästgårdar på Korsholms prostesis område. Av prästgårdarna var 4 avdelade som boställe för kaplaner och 11 prästgårdar fungerade som boplats för kyrkoherdarna. Till prosteriet hörde vid utgången av 2012 Bergö församling, Korsholms svenska församling, Kvevlax församling, Malax församling, Petalax församling, Replots församling, Solfs församling, Vasa svenska församling och Vörå församling. På prosteriet område verkade vid utgången av 2012 sammanlagt 3 kyrkliga samfälligheter.² Det var Korsholms, Vasa och Malax kyrkliga samfälligheter. Till Korsholms kyrkliga samfällighet hörde Korsholms svenska och finska församling, Kvevlax församling, Replot församling och Solf församling. Vasa svenska församling och den finska församlingen i Vasa bildade Vasa kyrkliga samfällighet. Den kyrkliga samfälligheten i Vasa tillhörde organisatoriskt Lappo stift. Till Malax kyrkliga samfällighets område hörde Malax, Bergö och Petalax församlingar.³

---

¹ Texten till denna artikel baserar sig i huvudsak på min högre pastoralavhandling och på den nyligen färdigställda kandidatavhandlingen i träteknologi.

² En kyrklig samfällighet ansvarar för den ekonomiska förvaltningen av församlingarnas egendom på ett område där det finns 2 eller flera församlingar på en kommuns område. En kyrklig samfällighet kan också utsträcka sig till att omfatta flera kommuners område.

³ Backström 2014. *Prästgårdarna i Borgå stift – en undersökning av utvecklingen för prästgårdarna i Borgå stift åren 1970–2012*. Pastoralavhandling för högre pastoralexamen/ Borgå domkapitel; Backström 2016. *Träanvändning och materialval i finska prästgårdar*. Kandidatavhandling i träteknologi/ Helsingfors universitet.

På nuvarande Korsholms kyrkliga samfällighets område fanns det 1970 totalt 5 prästgårdar. 2 prästgårdar i Korsholm, 1 prästgård i Kvevlax, 1 prästgård i Replot och 1 prästgård i Solf.⁴ Den tidigare kaplansgården i Korsholm (1847), Gamla Vasa på Kråklunds lägenhet renoverades på 1970-talet och togs i bruk som vaktmästarbostad.⁵ Bostaden som i folkmun kallas för *vaktmästarbostaden* var vid utgången av 2012 i Korsholms svenska församlings ägo och var uthyrd på fria marknaden.⁶ Kyrkoherdebostället på Bock lägenhet i Kvevlax (1859) var vid utgången av 2012 i Kvevlax församlings ägo och användes som kyrkoherdebostad samt som kansli och kyrkoherdeämbete. Prästgården i Solf (1820) på Stundars lägenhet var i Solf församlings ägo och användes som kansli och som verksamhetsutrymme.⁷ Beslut om försäljning av kyrkoherdebostället på Rosenlund lägenhet i Replot (1829) togs 2006.⁸ Därtill fanns det i Korsholms svenska församlings ägo den så kallade Lybeckska huset.⁹ Lybeckska huset (1830) i Gamla Vasa, Korsholm var från första början en privat bostad för familjen Lübeck. Lybeckska huset fungerade under 1960-talet som kantorsbostad och senare en kort tid som bostad för en kyrkvaktmästare. Under första halvan av 1970-talet stod huset tomt. Haga prostgård (1782) som vid tidpunkten fungerade som kyrkoherdeboställe var i dåligt skick, och 1975 togs beslut om att Lybeckska huset skulle renoveras och tas i bruk som kyrkoherdebostad. Lybeckska gården fungerade som kyrkoherdebostad åren 1976–2003. Lybeckska huset var vid utgången av 2012 uthyrd på den fria marknaden till en pensionerad kantor.¹⁰

På nuvarande Vasa kyrkliga samfällighets område fanns det 1970 ämbetslokaler för kyrkoherden och för kaplanerna men vid utgången av 2012 fanns inga tjänstebostäder reserverade för prästerskapet på Vasa stads område. Kyrkoherdebostället i Korsholm på Haga lägenhet samt kyrkoherdebostället i Sundom (1871) ägdes vid utgången av 2012 av Vasa kyrkliga samfällighet och användes som verksamhetsutrymme, festutrymme och mötesutrymme för församlingarnas behov.¹¹ På nuvarande Malax kyrkliga samfällighets område fanns det 1970 4 prästgårdar, 2 prästgårdar i Malax, 1 prästgård i Bergö och 1

---

⁴ Backström 2014.

⁵ Hos förf. Meddelat av Ann-Katrin Svenss 09.04.2013; Backström 2014; Backström 2016.

⁶ Backström 2014; Backström 2016.

⁷ Hos förf. Meddelat av Frej-Erik Sikström 20.03.2012; Backström 2014; Backström 2016.

⁸ Replot församlings församlingsrådsprotokoll av den 12.09.2006, § 60; Kyrkostyrelsens ämbetskollegiums protokoll av den 30.11.2006, § 630; Backström 2014; Backström 2016.

⁹ Hos förf. Meddelat av Frej-Erik Sikström 20.03.2012; Backström 2014; Backström 2016.

¹⁰ Hos förf. Meddelat av Frej-Erik Sikström 20.03.2012; Hos förf. Meddelat av Ann-Katrin Svenss 09.04.2013; Backström 2014; Backström 2016.

¹¹ Hos förf. Meddelat av Frej-Erik Sikström 20.03.2012; Backström 2014; Backström 2016.

prästgård i Petalax.¹² Kyrkoherdebostället på Björkas lägenhet i Malax (1868) ägdes av församlingen och kyrkoherden var vid utgången av 2012 bosatt i prästgården.¹³ I Petalax var prästgården på Johannesberg lägenhet (1960-tal) på försäljningslistan och stod tom. Prästgården ägdes av Petalax församling.¹⁴ I Bergö ägdes prästgården på Jakobsberg lägenhet (1909) av församlingen och församlingspastorn i församlingen var bosatt i den.¹⁵ Kaplansgården på Emaus lägenhet i Malax (1989) såldes 1997 till en privatperson.¹⁶

Maxmo och Oravais församlingar hörde vid utgången av 2012 till Vörå församling.¹⁷ År 1970 fanns det på nuvarande Vörå församlings område 4 prästgårdar. 2 prästgårdar i Vörå, 1 prästgård i Maxmo och 1 prästgård i Oravais.¹⁸ Vid utgången av 2012 användes kyrkoherdebostället på Myrbergslund lägenhet i Vörå (1825) som pastorskansli och arbetsrum för personalen och var i församlingens ägo.¹⁹ Kaplansbostället på Vöråborgs lägenhet (1820) i Vörå såldes 2001.²⁰ Kyrkoherdebostället på Rönnlund lägenhet i Maxmo (1966) såldes 2010 och samma år såldes kyrkoherdebostället på Eskils lägenhet (1883) i Oravais.²¹

På Korsholms prosteris område fanns vid utgången av 2012 totalt 9 prästgårdar och prästgårdarna ägdes i 8 fall av 9 fall av församlingen, inte av den kyrkliga samfälligheten. Av de kvarvarande prästgårdarna stod 1 prästgård tom. 3 prästgårdar användes som kansli och som verksamhetsutrymmen och 5 prästgårdar användes helt eller delvis som bostad. Av

---

¹² Backström 2014.

¹³ Hos förf. Meddelat av Harriet Herrgård 20.03.2012; Hos förf. Intervju med Tomi Tornberg 25.09.2012; Backström 2014; Backström 2016.

¹⁴ Hos förf. Meddelat av Harriet Herrgård 20.03.2012; Hos förf. Meddelat av Simon Häggblom 30.08.2012; Backström 2014; Backström 2016.

¹⁵ Backström 2014; Backström 2016.

¹⁶ Kyrkostyrelsens ämbetskollegiums protokoll av den 26.03.1997, § 176; Hos förf. Meddelat av Harriet Herrgård 20.03.2012; Backström 2014.

¹⁷ Backström 2014.

¹⁸ Kyrkostyrelsens plenums protokoll av den 24.10.2006, § 266. I och med Kyrkostyrelsens beslut drogs Maxmo och Vörå församlingar in och bildades en ny församling med namnet Vörå församling från och med 01.01.2007; Kyrkostyrelsens plenums protokoll av den 26.05.2010, § 129. Vörå och Oravais församling drogs in den 01.01.2011 och i stället för dessa grundades en ny församling vid samma tidpunkt. Församlingen fick namnet Vörå församling och dess område är Vörå kommuns område så som det bestämdes i kommunindelingsbeslutet som trädde i kraft den 01.01.2011. Den nya församlingen är tvåspråkig med svenska som majoritetsspråk; Backström 2014.

¹⁹ Hos förf. Meddelat av Berndt Berg 19.03.2012; Backström 2014; Backström 2016.

²⁰ Vörå kyrkofullmäktige protokoll av den 30.05.2001, § 13; Kyrkostyrelsens ämbetskollegiums protokoll av den 21.08.2001, § 362; Backström 2014; Backström 2016.

²¹ Vasabladet 14.08.2009. Pampig prästgård säljs; Vörå kyrkofullmäktige protokoll av den 04.02.2010, § 5; Kyrkostyrelsens ämbetskollegiums protokoll av den 01.04.2010, § 213; Hos förf. Meddelat av Berndt Berg 19.03.2012; Oravais kyrkofullmäktiges protokoll av den 30.09.2010, § 29; Kyrkostyrelsens ämbetskollegiums protokoll av den 16.12.2010, § 719; Vasabladet 28.08.2011. Prästgården ett riktigt kap; Hos förf. Meddelat av Berndt Berg 19.03.2012; Backström 2014; Backström 2016.

de 5 prästgårdar som användes som bostad var de vid utgången av 2012 i 3 av fallen bebodda av prästfamilj, 2 kyrkoherdar och 1 församlingspastor.²² Av prästgårdarna är 1 byggd på 1700-talet, 10 prästgårdar byggda på 1800-talet och 4 prästgårdar byggda på 1900-talet. Under perioden 2013–2015 har det inte skett några försäljningar av prästgårdar på Korsholms prostens område. I nästa artikel i denna serie kör vi igen en bit längre söderut längs kusten till Närpes prostens område. Där har förändringen i antalet prästgårdar sedan 1970 och fram till utgången av 2015 varit synnerligen stor och det har också skett andra organisatoriska förändringar på prostens område.²³

Harry S Backström

---

²² Backström 2014.

²³ Backström 2016.